

KOMENTÁŘ

K **31. prosinci 2019** žilo na území Jihomoravského kraje **1 191 989 obyvatel**, proti konci roku 2018 se počet obyvatel zvýšil o 4 322 osob. Vyšší měrou se na přírůstku počtu obyvatel podílelo stěhování (do kraje se přistěhovalo o 3 184 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozený přírůstek obyvatel byl nižší - narodilo se o 1 138 osob více, než v kraji zemřelo.

Počet obyvatel se na konci roku 2019 snížil pouze v okrese Hodonín, a to o 217 osob. Byl zde zaznamenán přirozený úbytek obyvatel i úbytek obyvatel stěhování. V okrese Hodonín počet obyvatel podle bilance klesá každoročně již od roku 1995, což je zřejmé z tabulky C1. V okrese Znojmo byl zaznamenán přirozený úbytek obyvatel, celkový přírůstek obyvatel v tomto okrese byl tak jen zásluhou stěhování. V ostatních 5 okresech kraje byl zaznamenán současně migrační i přirozený přírůstek obyvatel. Nejvíce obyvatel, a to 2 272, přibýlo v okrese Brno-venkov. V Brně-městě se počet obyvatel zvyšoval již čtvrtý rok po předchozích 6 letech poklesu, kdy se počet obyvatel snižoval jen zásluhou stěhování.

Na konci roku 2019 žilo v Jihomoravském kraji **585 254 mužů** (49,1 %) a **606 735 žen** (50,9 %), na 1 000 mužů tak připadalo 1 037 žen. Z okresů kraje byl nejvyšší podíl žen v populaci okresu Brno-město, podíl 51,5 % žen znamenal, že na 1 000 mužů připadalo 1 062 žen. Odlišná situace v podílu pohlaví ale byla v dělení podle základních věkových skupin. Ve věkových skupinách 0 až 14 let a 15 až 64 let byl v kraji vyšší podíl mužů (51,1 %, resp. 51,0 %), stejně tak tomu bylo i ve všech okresech kraje. Pouze ve věkové skupině 65 a více let se projevila výrazná převaha žen - 58,5 % žen a 41,5 % mužů (na 1 000 mužů této věkové skupiny připadalo 1 408 žen).

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel tvoří osoby **ve věku 15 až 64 let** (761,8 tisíc osob, tj. **63,9 % celku**), následuje skupina obyvatel **ve věku 65 a více let** (238,6 tisíc, tj. **20,0 %**), nejnižší podíl, a to **16,1 %**, tvoří **obyvatelé ve věku do 14 let** (191,6 tisíc osob). Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel převyšoval podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Podíl dětské složky obyvatel v kraji se od roku 1991 postupně snižoval a minima dosáhl v roce 2008 (podíl 13,8 %). Od roku 2009 se však podíl osob ve věku do 14 let na populaci Jihomoravského kraje zvyšuje. Pro ilustraci dlouhodobého vývoje lze uvést podíly jednotlivých věkových skupin v roce 1991 - podíl dětí tvořil 20,6 %, podíl osob ve věku 15 až 64 let dosáhl 66,0 % a osob starších 65 let bylo 13,4 %. Z okresů kraje byl na konci roku 2019 nejvyšší podíl dětí z celku v okrese Brno-venkov (18,2 %), nejnižší v okrese Hodonín (14,4 %). Nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let byl v okrese Hodonín (64,9 %), nejnižší v okrese Blansko (63,0 %). Nejvyšší podíl obyvatel nejstarší věkové skupiny byl v Brně-městě (20,8 %), nejnižší pak v okrese Brno-venkov (18,4 %).

Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stárí, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota **indexu stárí** udává, že na 100 dětí v kraji připadlo 124,5 osob starších 65 let. Hodnota **indexu závislosti I** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 25,2 dětí, hodnota **indexu závislosti II** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 31,3 osob starších 65 let a konečně hodnota **indexu ekonomické závislosti (zatížení)** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 56,5 obyvatel v dětském věku a pro produktivním věku.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2019 dosáhl 42,5 roku, ženám bylo v průměru 44,0 roku a mužům 41,0 let. Průměrný věk v kraji se od roku 1991 (za 29 let) zvýšil o 5,8 roku, u mužů se zvýšil o 6,2 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,4 roku. Nejvyšší průměrný věk podle pohlaví měli obyvatelé okresu Hodonín – muži 42,0 let, ženy 45,2 let, naopak nejnižší průměrný věk byl v okrese Brno-venkov – muži 39,9 let a ženy 42,3 let.

V průběhu roku 2019 se v Jihomoravském kraji narodilo 13 380 dětí, **živě se narodilo 13 328 dětí**, mrtvě 52 dětí. Živě narozených dětí bylo proti roku 2018 o 266 méně. Nejvyšší porodnost byla v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 12,2 živě narozených dětí. Mezi narozenými dětmi zpravidla převažují chlápci, což platilo i v roce 2019, kdy se narodilo 6 772 chlapců (50,8 %) a 6 556 děvčat. V okrese Hodonín chlápci tvořili dokonce 52,1 % narozených dětí. Mimo manželství se za 12 měsíců roku 2019 narodilo 5 687 dětí, tedy 42,7 % z živě narozených (v rámci ČR to bylo 48,2 %). Nejvyšší podíl narozených mimo manželství byl v okrese Znojmo (51,3 %), naopak v okrese Brno-venkov to bylo „pouze“ 40,0 % dětí.

V průběhu roku 2019 **zemřelo** v Jihomoravském kraji **12 190 osob** (6 123 mužů, 6 067 žen), což bylo o 352 zemřelých méně než v roce předešlém. Hrubá míra úmrtnosti činila 10,2 zemřelých na tisíc osob. Z okresů Jihomoravského kraje nejvíce lidí zemřelo v Brně-městě (4 052 osob), nejvyšší úroveň úmrtnosti v relativním vyjádření byla v okrese Hodonín, a to 10,8 zemřelých na 1 000 obyvatel. Nejnižší úmrtnost (9,0 zemřelých na 1 000 obyvatel) byla v okrese Brno-venkov.

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2019 **přistěhovalo 12 995 osob**, tedy o 346 osob více než v roce 2018. Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 6 677 osob (51,4 % přistěhovalých) a 6 318 osob ze zahraničí (48,6 % přistěhovalých). **Téměř tři čtvrtiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna** (4 522 osob, tj. 71,6 % krajského celku). Podle státního občanství bylo mezi přistěhovalými z ciziny nejvíce osob z Ukrajiny (1 803), Slovenska (864) a Ruska (539). Z kraje se v roce 2019 **vystěhovalo 9 811 osob** (o 570 osob více než za 12 měsíců roku 2018). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 6 600 osob (67,3 % vystěhovalých) a 3 211 osob se odstěhovalo do zahraničí (32,7 % vystěhovalých).

Jihomoravská nej... v roce 2019¹⁾

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2019	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2019
Počet obyvatel k 31. 12.	Zblovce	ZN	43	Brno	BM	381 346
	Ústup, Makov	BK	44	Znojmo	ZN	33 765
	Lhota u Olešnice	BK	44	Břeclav	BV	24 743
Průměrný věk celkem (roky)	Říkonín	BO	34,1	Podhradí nad Dyjí	ZN	58,9
	Malešovice	BO	35,6	Nelepeč-Žernůvka	BO	54,3
	Syrovce	BO	35,9	Zblovce	ZN	52,5
Průměrný věk mužů (roky)	Říkonín	BO	31,2	Podhradí nad Dyjí	ZN	57,0
	Dlouhá Lhota	BK	33,5	Zblovce	ZN	53,6
	Kupařovice	BO	34,0	Střelice	ZN	52,7
Průměrný věk žen (roky)	Malešovice	BO	35,3	Podhradí nad Dyjí	ZN	60,7
	Katov	BO	35,6	Nelepeč-Žernůvka	BO	59,6
	Hnanice	ZN	36,5	Kulíšov	BK	54,1
Podíl obyvatel ve věku 0 až 14 let (%)	Podhradí nad Dyjí	ZN	4,0	Katov	BO	26,7
	Křepice	ZN	5,8	Říkonín	BO	26,5
	Žeraviny	HO	6,0	Syrovce	BO	25,3
Podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let (%)	Nelepeč-Žernůvka	BO	47,3	Křížanovice u Vyškova	VY	77,6
	Makov	BK	50,0	Oslonovice	ZN	75,3
	Lubné	BO	52,1	Našiměřice	ZN	74,8
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	Našiměřice	ZN	9,2	Nelepeč-Žernůvka	BO	42,9
	Kupařovice	BO	9,3	Zblovce	ZN	37,2
	Zhoř	BO	10,0	Podhradí nad Dyjí	ZN	36,0
Index stáří (počet osob ve věku 65+ let na 100 dětí ve věku 0-14 let)	Malešovice	BO	45,6	Podhradí nad Dyjí	ZN	900,0
	Syrovce	BO	45,7	Zblovce	ZN	533,3
	Kupařovice	BO	47,1	Čermákovice	ZN	483,3
Index závislosti I (počet dětí ve věku 0-14 let na 100 osob ve věku 15-64 let)	Podhradí nad Dyjí	ZN	6,7	Březina	BO	41,4
	Křepice, Oslonovice	ZN	8,2	Bukovice, Katov	BO	44,7
	Žeraviny	HO	8,9	Říkonín	BO	46,4
Index závislosti II (počet osob ve věku 65+ let na 100 osob ve věku 15-64 let)	Našiměřice	ZN	12,3	Nelepeč-Žernůvka	BO	90,7
	Kupařovice	BO	13,2	Makov	BK	68,2
	Zhoř	BO	14,3	Zblovce	ZN	66,7
Index ekonomického zatížení (počet osob ve věku 0-14 a 65+ na 100 osob ve věku 15-64 let)	Křížanovice u Vyškova	VY	28,8	Nelepeč-Žernůvka	BO	111,6
	Oslonovice	ZN	32,8	Makov	BK	100,0
	Našiměřice	ZN	33,8	Lubné	BO	92,0
Přirozený přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Nelepeč-Žernůvka	BO	-85,1	Lhota u Olešnice	BK	44,4
	Lubě	BK	-32,3	Drahonín, Lubnice	BO, ZN	31,7
	Újezd u Tišnova	BO	-30,5	Crhov	BK	28,6
Migrační přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Podhradí nad Dyjí	ZN	-78,4	Skryje	BO	180,3
	Louka	BK	-76,9	Kadov	ZN	88,4
	Nové Sady	VY	-74,1	Hajany	BO	76,8
Celkový přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Podhradí nad Dyjí	ZN	-98,0	Skryje	BO	163,9
	Louka	BK	-76,9	Bukovice	BO	98,8
	Nové Sady	VY	-64,8	Hajany	BO	88,7
Počet žen na 1 000 mužů	Podmyče	ZN	672	Roubanina	BK	1 389
	Chvalatice	ZN	724	Vracovice	ZN	1 317
	Černín	ZN	732	Makov	BK	1 316

¹⁾ bez údajů VÚ Březina, okres Vyškov

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

Zásluhou stěhování se tedy počet obyvatel v Jihomoravském kraji zvýšil o 3 184 osob. Saldo zahraničního stěhování bylo výrazně vyšší (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých do ciziny o 3 107 osob). Saldo vnitřního stěhování tvořilo jen 2,4 % přírůstku obyvatel stěhování – z jiných krajů se přistěhovalo o 77 osob víc, než se do jiných krajů ČR vystěhovalo.

Celkem **734 184 obyvatel** žilo na konci roku 2019 v 50 městech Jihomoravského kraje, počet obyvatel ve městech se podle výsledků bilance **zvýšil o 1 116 osob**. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2019 činil 61,6 % a proti roku 2018 se snížil o 0,1 bodu. Je třeba zmínit skutečnost, že k 27. 8. 2019 se městem stala Veverská Bítýška v okrese Brno-venkov. Podíl městského obyvatelstva v kraji v letech 2018 a 2019 tak není srovnatelný s předchozími roky. O zvýšení počtu obyvatel měst se téměř stejnou mírou zasloužilo stěhování (do měst se přistěhovalo o 579 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo), nepatrně menší je zásluha přirozené cesty (ve městech se narodilo o 537 osob více, než jich zemřelo).